Anul XIII. No. 132. 5 Bani în Capitală.—10 Bani în județe Marți, 6 (18) Iunie 1895

UNIVERSUL

CALENDAR PE ANUL 1895

Ortodox

Luni 5 Iunie.—Sf. Doroteiŭ.

Catolic

Luni 17 Iunie.—Adolf.

Rĕs. soareluĭ 4.16 ; ap. soareluĭ 7.46.

București, 5 Iunie.

AZILURI

Stradele sunt presărate de cerșetorĭ ; printre ceĭ carĭ din lene saŭ stricăciune întind mâna, sunt mulțĭ cu adevĕrat invalizĭ — ciungĭ, ologĭ, orbĭ, carĭ fără îndoială meritĕ toată mila și toată îngrijirea.

Ce se face la noĭ cu toțĭ aceștĭ sĕrmanĭ ?

E trist s'o spunem, dar în țara noastră nu s'a făcut încă nimic în privința aceasta. Poate nicăerĭ în lume nu sunt atîtea averĭ dăruite pentru scopurĭ de bine-facere, câte sunt în România ; și cu toate astea n'avem un singur azil cum se cade pentru infirmĭ, pentru adevĕrațiĭ infirmĭ.

Veniturile tutulor acestor averĭ colosale s'aŭ întrebuințat până acum esclusiv pentru spitale. Neapărat, a procura suferinzilor căutare gratuită e o mare bine-facere ; dar credem că a venit vremea să îngrijim și de invalizĭ, de aceĭ nenorociți carĭ trebue să 'șĭ tîrască viața știind că pentru eĭ vindecare nu există.

Spitalele nu daŭ adăpost acestor nenorociți și nicĭ nu le pot da ; trebuesc create pentru dênșiĭ anume aziluri.

* * *

Din treĭ izvoare deosebite se poate împlini această lipsă.

Intâiŭ, Statul e dator să facă un mare institut pentru invaliziĭ luĭ, căcĭ are destuĭ. Din rĕzboiul Independenței, mulțĭ bravĭ aŭ eșit fără o mână, fără un picior, uniĭ fără amêndouĕ picioarele ; s'a acordat o pensiune acestor invalizĭ, dar ea nu e îndestulătoare. Așa, ne aducem aminte că acum câțiva anĭ am vĕzut un asemenea luptător pentru neatîrnarea țĕreĭ, făcênd meseria de ghicitor în cărțĭ ; un obuz îĭ retezase amêndouĕ picioarele. Toată vara, el era transportat din sat în sat, și țĕrănimea credulă alerga din toate părțile. L'am întrebat cum a putut să îmbrățișeze o meserie așa de nepotrivită cu un fost soldat ; și rĕspunsul luĭ, simplu, limpede, ne-a umplut de durere :

— Ce-am avut să fac, domnule. N'am pe nimenĭ să mĕ ție, și trebue să 'mĭ agonisesc hrana.

Deosebit de militariĭ din rĕzboiŭ, sunt atâtea categoriĭ de funcționarĭ aĭ Statuluĭ, carĭ, din cauza condițiunilor lor speciale, daŭ regulat un procent de invalizĭ. Pe toțĭ aceștia, Statul are datoria să 'ĭ întreție, căcĭ în serviciul luĭ și-aŭ pierdut oamenii întregimea trupuluĭ și puterea de a munci.

In al doilea rênd, județele sunt datoare să facă și să întreție fie-care câte un azil de infirmĭ. Sunt infirmĭ din naștere, la sate ca și la orașe, sunt apoĭ oamenĭ carĭ printr'un accident nenorocit ajung infirmĭ. Toțĭ aceștia, când familiile lor sunt sărace, duc un traĭ care trebue să înduioșeze și cea maĭ împietrită inimă. Județele 'șĭ-ar împlini o sfîntă datorie, dând adăpost și hrană acestor nenorociți.

In sfîrșit, marile așezăminte de bine-facere (Eforia spitalelor civile, casa Brîncovenească, casa S-tuluĭ Spiridon) ar trebui să întreție fie-care câte un mare azil de infirmĭ.

* * *

Chiar dacă ar fi o cheltuială însemnată cu întreținerea acestor instituțiunĭ, încă n'ar trebui să ne dăm înapoĭ ; căcĭ întreținerea invalizilor e o datorie socială pe care toate națiunile aŭ înțeles-o încă din cele maĭ vechĭ timpurĭ.

Dar s'aŭ găsit felurite mijloace pentru a ușura sarcina pe care o impun aceste așezăminte.

Sunt, în adevĕr, categoriĭ de invalizĭ carĭ, în anumite condițiunĭ, sunt în stare să producă. Un infirm căruia 'ĭ lipsesc picioarele, de exemplu, dar are mâinile sănătoase, poate executa diferite lucrărĭ. Lăsat singur în lume, firește că nu 'șĭ va găsi de muncă; dar într'un institut, unde e îngrijit și supus unuĭ regim rațional și unde i se procură de lucru, el poate să 'șĭ câștige singur toată cheltuiala întreținereĭ.

Așa se și face în alte țĕrĭ, unde pentru fie-care categorie de invalizĭ s'aŭ găsit ocupațiunĭ potrivite și productive.

N'am avea de cât să studiem organizarea institutelor de aiurea și să ne folosim de experiența altora.

Cu chipul scesta ne-am îndeplini o mare datorie pe care am negligeat'o până acum și am rezolva chestiunea cerșetorilor, care începe să devie amenințătoare.

UN PROVERB PE ZI

Flămândul codri visează. (Românește).

Mănăstirea Bistrița. —O schiță din împrejurimile eĭ.—(Vezĭ explicația)

DIN ANGLIA

Corespondență particulară aziaruluĭ UNIVERSUL

Londra, 1 Iunie.

Un atentat împotriva regineĭ Victoria— Nereușita planuluĭ.— Arestarea unuĭ nebun

Firul telegrafic v'a adus știrea că un nebun plănuise într'una din zilele trecute un atentat împotriva regineĭ Angliei. Atentatorul se chiamă Thomas Dron.

El voia să se ducă la castelul Balmoral ca să vorbească cu regina. Pe drum a făcut cunoștință cu un individ cu numele Mitchell. Din vorbă în vorbă Mitchell — acesta-ĭ numele individuluĭ — a întrebat pe Dron, unde se duce :

— Mĕ duc să vorbesc ceva cu regina— respunse Dron.

— Și ce aĭ cu ea?

— Vreaŭ să'ĭ spuĭ o chestie foarte interesantă !

— Și anume ce ?

— Uite ce... zise Dron scoțênd din buzunar un revolver.

Michell nu zise nimic dar, când trenul s'a oprit la Ballater, cea maĭ apropiată stație de Balmoral, el s'a dus la poliție și a denunțat pe Dron, care a fost arestat imediat.

Scrisorile nebunuluĭ

Asupra luĭ Dron s'aŭ găsit 3 scrisorĭ. Una era adresată regineĭ Victoria și a doua fostuluĭ prim-ministru Gladstone. In această din urmă spune luĭ Gladstone că el (Dron) va ajunge în curênd regele Angliei, căcĭ i se cuvine luĭ tronul ca descendent al familiilor vechĭ regale. Regina Victoria — zice Dron—e o usurpătoare și de aceea sunt hotărît s'o omor.

Scrisoarea a treia e adresată arhimilionaruluĭ american Vanderbilt. Dron îĭ spune că ar dori să se căsătorească cu o fată milionară și roagă pe Vanderbilt să stăruiască pe lângă milionariĭ din America să 'ĭ dea vreunul dintre eĭ fata de soție.

De alt-mintrelea arestatul e un nebun primejdios. Revolverul de calibru mare, aflat la el, era încărcat. In geanta luĭ de voiaj s'aŭ maĭ găsit 50 de cartușe.

Supus fiind la un examen medical, doctoriĭ aŭ constatat imediat că Dron e nebun. El e ținut în închisoare și va fi internat zilele acestea într'un balamuc. Uniĭ sunt de părere că altiĭ (anarchiștĭ saŭ dușmanĭ aĭ regineĭ), profitând de nebunia luĭ Dron, l'aŭ îndemnat să săvêrșească atentatul.

Regina trăește la Balmoral foarte liberă. Dênsa se plimbă singură prin parcurĭ și prin împregiurimĭ.

De aceea luĭ Dron i-ar fi succes ușor să se apropie de ea și s'o împuște.

6 atentate

De când regina Victoria s'a suit pe tron, 6 atentate s'aŭ săvêrșit împotriva eĭ.

Intâiul atentat l'a comis la 1840 un băiat de prăvălie. Al douilea atentator a fost John Francis (1842).

Peste douĕ lunĭ de zile s'a încercat s'o omoare un nebun cu numele Bean.

In anul 1872 un fost locotenent de husarĭ, numit Pate, i-a dat cu un baston în cap.

Un alt individ, Arthur D. Chonnor a tras asupra regineĭ un glonț de pistol, iar la 1882, Boderich Machlean a tras asupra regineĭ un foc de revolver pe când dînsa se plimba în parcul castelului de la Vindsor.

Din fericire ea n'a fost nimerită.

Cu ocazia acestor atentate regina Victoria a arătat cel maĭ mare sânge rece.

Feminismul în Anglia

Cauza feministă a suferit în Anglia o mare înfrângere.

Deună-zi s'aŭ publicat rezultatele examenelor de la facultatea din Cambridge.

De vre-o câțĭ-va anĭ încoace, la facultatea de științe reușiaŭ cu suces foarte mare femeile. Din pricina asta sprijinitoriĭ feminismuluĭ aŭ publicat broșurĭ și articole lungĭ prin reviste, în carĭ ziceaŭ că femeile pot înțelege și studia chestiile științifice și literare tot așa de bine ca și bărbațiĭ.

Un dezastru maritim

O nenorocire îngrozitoare s'a întâmplat într'una din diminețele trecute, pe mare, aproape de Bristol.

Din port plecase spre Buenos-Ayres vaporul englez «Marthon» încărcat cu diferite mărfurĭ și avênd pe bordul luĭ 120 de pasagerĭ. Echipajul se compunea din 28 de marinarĭ. In momentul plecăriĭ cerul era senin, dar peste o jumĕtate de ceas s'a lăsat un fel de ceață, din cauza căreia vaporul îșĭ micșorase iuțeala.

Vaporul parcursese o distanță destul de mare afară din rada portuluĭ, când de odată se ciocnește cu vaporul american«Franklin». Ciocnirea s'a întâmplat fără veste și a fost puternică.

Doĭ matrozĭ aŭ fost omorîțĭ pe loc.

O panică teribilă s'a produs pe bordul celor douĕ vapoare. Căpitaniĭ aŭ dat imediat ordine să se lase bărcile pe valurĭ. Vaporul «Marthon se găurise și apa începu să intre în cabine.

Maĭ mulțĭ pasagerĭ s'aŭ aruncat în valurĭ crezênd că aŭ să scape cu înotul. 7 dintre eĭ s'aŭ înecat. Ceĭ-l'alțĭ aŭ fost scăpați de marinarĭ în timp ce vaporul, «Marton» se cufunda încetul cu încetul.

Pasagerĭĭ și marinarĭĭ de pe bordul vaporuluĭ «Franklin» aŭ scăpat toțĭ.

Acesta a suferit stricăciunĭ micĭ și a ajuns la Bristol. **West**

CRONICA

Slujnicuța

Mică, drăgută, cu douĭ ochĭ marĭ negri, cu privire dulce aducea la castel în fie-care zi de vară, ouĕ proaspete și lapte. Ea n'avea maĭ mult de opt anĭ și era fiica unor țĕranĭ. Ea îngrijia de gâște dar într'o zi a fost îmbĕtată de servitoriĭ castelului.

Lucian, fiul baroneseĭ, intrând în bucătărie și vĕzênd pe copilă lungită pe jos, o ciupi tare de unul din brațele eĭ rotunde și albe. Ea țipă și se întoarse să 'l privească : era un băețaș de 10 anĭ, îmbrăcat în haine de catifea neagră. Ea surîse, dădu de maĭ multe orĭ din cap, 'șĭ aminti de gâștele sale care și ele o muș̦caŭ, dar care nu eraŭ așa de frumoase ca *coconașul*, și cu mâna 'șĭ frecă mult timp locul unde o ciupise.

Maĭ târziŭ baroneasa se interesă de ea și decise de a o duce la Paris spre a o face cameristă. Ea fu veselă gândindu-se la Lucian, dar tristă gândindu-se la gâștele eĭ.

La Paris 'șĭ petrecea toată ziua marcând la batiste. O învĕțaseră să coasă, dar nu să citească : cititul nu e făcut pentru oamenĭ de condiția eĭ : cititul te face să cugeți și când cugeți nu maĭ poți să coșĭ bine rufăria. Ceĭ-l'alțĭ servitorĭ o urîaŭ, pentru că era tăcută, supusă și devotată stăpânei.

Din Paris nu cunoștea de cât bucata de drum care se vedea de la fereastra eĭ. Nicĭ o dată vre-un suflet n'a fost așa singur ca al sĕŭ și cu toate astea nu era tristă. Ea vedea câte o dată pe *coconașul* intrând mândru în odaia eĭ, unde stătea lucrând de dimineață până seara, și atunci începea să tremure din tot corpul eĭ, nu îndrăznea să ridice capul, greșea mișcările degetelor și se împungea cu acul.

Intr'o zi el zise :

— Haĭ să te joci cu mine !

Ea se ridică uimită și deschise gura fericită ca și cum o minune s'ar fi împlinit.

Lucian se sui într'un cărucior și ea 'l trăgea. El era foarte greŭ, dar sĕrmana era încântată. Spre a merge maĭ repede el 'l da pumnĭ în spate și ea striga mulțumită :

— D-zeul meŭ ! D-zeŭ meŭ !

De o dată el zise :

— Mi-ar trebui un biciŭ.

Și îndată ea alergă și aduse o nuia care slujea la scoaterea prafuluĭ din haine. Lucian se servi imediat cu ea și, cum era deja puternic, dădea tare. Ea alerga exclamând :

— Ah ! coconașule, coconașule ! Și plângea de bucurie, martirizată.

Intr'o zi Lucian fură din pivniță o sticlă de vin. La acea vîrstă Lucian fuma deja pe sub ascuns. Intrebat asupra dispariției sticleĭ, el a rĕspuns :

— Am vĕzut pe Germena luând sticla.

Baroneasa chemă pe camerieră și o întrebă :

— Tu aĭ furat sticla cu vin ?

Lucian întrerupse :